

مجموعه «طاووس یمانی» نماد حضور ایران در یمن

○ حسن انصاری قمی

میان دو سرزمین ایران و یمن در راستای تعمیق اندیشه خردگرایانه و معتزلی همواره باب تعامل و تبادل برقرار بوده است. از دیگر سو سرزمین یمن را با ایران از لحاظ مذهبی یک نقطه مشترک دیگر نیز هست و آن اینکه هر دو کشور ایران و یمن تاریخ مشترکی در دعوت اسماعیلی و از همان عصر آغازین آن دارند که درست به همین دلیل روابط فرهنگی و دینی و مذهبی خاص میان این دو کشور در طول تاریخ اسلامی وجود داشته است. تفکر فلسفی و جهان‌بینی باطنی اسماعیلیان ایران بویژه حمیدالدین کرمانی و المؤید فی الدین شیرازی و حتی بیشتر از آن دو ابویعقوب سجستانی در میان دانشمندان یمنی از رونق و گسترش خاصی برخوردار بود و امروزه نیز محققان اسماعیلی‌شناس از رهگذر ادبیات عالمان یمنی است که با اندیشه‌های این متفکران آشنایی حاصل می‌نمایند. شادروان هانری کرین، اسلام‌شناس برجسته، درست در همین راستا کتاب پر ارج (ایران و یمن) را که حاوی سه متن برجسته اسماعیلی و میراث مشترک دو سرزمین است به چاپ رسانید. از لحاظ سیاسی، با توجه به وجود حکومت‌های محلی زیدیه در شمال ایران و درست در حاشیه جنوبی دریای خزر و استمرار آن در طول چند سده، طبیعی است که روابط سیاسی و فرهنگی و مذهبی میان ایران و دولت دیرپای زیدی یمن در طول قرن‌ها وجود داشته است. زیدیان ایران بویژه در طبرستان و دیلمان پیروان فقه و کلامی بودند که زیدیان یمن نیز از پیروان آن قلمداد می‌شدند. زیدیان ایران حتی پیش از تشکیل دولت حسن بن زید علوی در سال (۲۵۰ ق) در طبرستان، از پیروان قاسم بن ابراهیم رسی (۲۴۶ ق) بودند که نواده او یحیی بن الحسین الهادی الی الحق (۲۹۸ ق)، بنیانگذار دولت زیدی در صعده و سپس صنعا بود و خود در فقه و کلام از پیروان جندش و البته مجتهدی صاحب‌نظر و متکلمی با‌اندیشه عمیق بود و

I

بر آگاهان پوشیده نیست که روابط فرهنگی و دینی و سیاسی میان ایران و یمن تاریخی بس دراز دارد و به پیش از اسلام و به عصر حکومت ساسانیان باز می‌گردد. بی‌تردید این روابط به دلیل وجود فرهنگ و تمدنی عظیم در هر دو سرزمین ایران و یمن ایجاد شده و استمرار یافته است. پس از اسلام معتقدیم عاملی که میان ایران و یمن یک نوع رابطه مستمر و عمیق را ایجاد می‌کرده، به یقین حس احترام و علاقمندی و عقیده‌ای بوده که مسلمانان ایران و یمن به شکلهای گوناگون نسبت به اهل بیت پیامبر (ص) ابراز داشته‌اند. به طوری که از همان سده اول قمری هر دو سرزمین ایران و یمن میزبان شایسته‌ای برای علویان و سادات و خاندان پیامبر (ص) بوده‌اند و در این میان یمن این افتخار را دارد که میزبان شخص حضرت امیر (ع) بوده و دعوت اسلامی را از آن حضرت به گوش جان شنیده است. بنابراین از نقطه نظر دینی هر دو کشور ایران و یمن به درازای تاریخ اسلام از علقه‌های مشترک دینی برخوردارند و درست به همین دلیل بوده است که تشیع را باید یکی از چند عامل نزدیکی ایران و یمن در طول تاریخ اسلام قلمداد نماییم.

از سویی دیگر خردگرایی معتزلی در هر دو کشور ایران و یمن بستری مناسب یافته و با توجه به پذیرش این دو سرزمین، شرایط برای بالندگی تفکر خردگرا در هر دو کشور ایران و یمن همواره وجود داشته است. اگر بزرگترین متفکران معتزلی ایرانی تبار و یا برخوردار از فرهنگ ایرانی بودند، باید گفت که در سده‌های بعد زیدیان یمن کوشیدند فرهنگ و تفکر معتزلی را در میان خود پرورش داده و بر غنای آن افزوده و ضمن بالندگی آن، تفکر خردگرا را در دوره‌ای که در بیشتر نقاط جهان اسلام تفکر و اندیشه ظاهرگرا و قشری حاکم بود، همچون ایرانیان گسترش دهند. طبعاً

از این کتاب و نویسنده آن دفاع کرد.

بهر حال ایران و یمن با ایجاد روابط فرهنگی مستمر و تعمیق اندیشه‌های یکدیگر در طول تاریخ اسلام خدمات متقابل به یکدیگر و برای اسلام داشته‌اند. اگر عالمان فرهیخته‌ای چون بخاری، مسلم نیشابوری، ترمذی، ابن ماجه قزوینی، ابو داوود سجستانی، نسایی، شیخ صدوق، کلینی و شیخ طوسی و همگی ایرانی به نوشتن کتابهای حدیثی، مسانید و صحاح و جوامع پرداختند، از دیگر سو عبدالرزاق صنعانی، محدث برجسته جهان اسلام و استاد احمد بن حنبل یکی از بزرگترین موسوعه‌های حدیثی را با نام المصنف نوشت و بدین سان خدمتی سترگ و ماندگار به جهان اسلام کرد.

ایران و یمن در سایه تشیع و محبت به خاندان پاک پیلیمبر عظیم‌الشان اسلام (ص) و با برخورداری از روحیه خردگرا و قشری ستیز از یک سو و روحیه گفتگو و تسامح و وسعت منظر از دیگر سو توانستند بزرگترین عالمان مسلمان را به جهان اسلام عرضه کنند و دانش اسلامی را تعمیق و گسترش دهند.

آنچه ایرانیان و یمنیان با تاریخ پرافتخار خویش در فعالیتهای علمی و فرهنگی و مذهبی نشان داده‌اند، ما را به این نکته رهنمون می‌کند که آنان از هر دو سو، با یک گرایش جامع می‌کوشیدند در سایه فرهنگ اسلامی، از برادری و وحدت اسلامی در میان مذاهب و مکاتب اسلامی گوناگون حمایت کنند و به دور از تعصبات تنگ فرقه‌ای و قشری‌گری ظاهرینانه، با خردگرایی عمیق خود زمینه را برای کنش‌گری و تعامل مذاهب ایجاد نمایند. یمن از این لحاظ که همواره در طول تاریخ خود شامل تعدد منظرها و مشربها و تنوع مذاهب و مکاتب بوده است، نمونه‌ای است کم نظیر. اسماعیلیان و زیدیان و اباضیان و اهل سنت و اثناعشریان و معتزلیان و اشعریان و حنبلیان در کنار یکدیگر می‌زیستند و البته حداقل در فعالیتهای علمی خود از یکدیگر تاثیر می‌پذیرفتند و راه را برای تعامل فرهنگی باز می‌گذاشتند. حاصل این کار نیز امروزه وجود دهها هزار کتاب در کتابخانه‌های یمن است که بی‌شک میراث مشترک جهان اسلام و سرمایه گراتبهای کشور یمن تلقی می‌شود و می‌باید همگان از آن بهره‌مند شوند. بی‌تردید امروزه با بازسازی روابط فرهنگی میان ایران و یمن می‌توان بر بستر سنت قریب دو هزارساله روابط ایران و یمن، به اهداف بزرگی اندیشید که جهان اسلام سخت نیازمند رسیدن به آن است، اهدافی که ریشه آن در روابط فرهنگی گذشته ایران و یمن وجود داشته است: خردگرایی، وسعت نظر و تسامح و وحدت اسلامی، پیروی از مبانی و شعائر اسلامی و حب خاندان پاک پیامبر (ص).

مذهب هادوی که منسوب به اوست، در واقع بر بستر اندیشه قاسم رسی بنیاد گذاشته شده است. همینجا باید گفت که میراث مکتوب عالمان یمنی در کوششی ستایش‌برانگیز بخش عمده‌ای از تاریخ گوشه‌ای از سرزمین ایران یعنی نواحی شمالی را حفظ کرده و به آیندگان منتقل نموده است. با مطالعه این تاریخ روشن می‌شود که ایران و یمن به دلیل وجود حکومت‌های علوی در هر دو سرزمین همواره دارای روابط سیاسی بوده و مردمان این دو کشور در یک تعامل و گفتگوی فرهنگی به سر می‌برده‌اند، به طوری که همواره عالمان ایرانی برای تدریس و یا تدرّس علوم و کتابهای علمی و مذهبی به یمن سفر می‌کرده‌اند و در طرف مقابل نیز عالمان یمنی با کوششی فراگیر در سفرهای علمی خود به عراق و ایران در پی کسب علوم و دانش‌های دینی و بویژه علوم معتزلی و زیدی ایران بوده‌اند. قاضی جعفر بن احمد بن عبد السلام، عالم بزرگ یمنی در قرن ۶ ق نمونه‌ای ارزشمند برای این فعالیت فرهنگی دو سویه است که در پی سفر خود به عراق و ایران توانست بخش عمده‌ای از میراث معتزلی را به یمن منتقل کند و جالب اینکه این میراث که در نقاط دیگر جهان اسلام به دلیل شرایط سیاسی و فرهنگی و دینی و غلبه قشری‌گری رو به زوال بود، در یمن به دست توانای عالمان دانشمند و متعهد محفوظ ماند و امروزه جهان اسلام عمدتاً از طریق یمن به این میراث دست یافته است. به عنوان یک نمونه از عالمان ایرانی که مورد توجه دانشمندان یمنی قرار گرفته است، باید از حاکم ابو سعد محسن بن محمد بن کرامه چشمی (۴۹۴ق) یاد کرد که نماینده تفکر خردگرای اعتزالی از یکسو و تشیع زیدی از سوی دیگر و روح ایرانی از چپتی دیگر بود و با انتقال آثار او به یمن، زمینه مناسبی برای تعمیق اندیشه کلامی معتزلی در یمن ایجاد شد. وی که مفسری بزرگ و مورخی توانا و متکلمی برجسته بود، توانست در مکتب خود (شاید با یک واسطه) دانشمند برجسته‌ای همچون زمخشری صاحب تفسیر کشاف را تربیت کند که امروزه نسخه‌های خطی کهن کتاب تفسیر او در هر کوی و برزن یمن و در هر کتابخانه خصوصی و عمومی آنجا به چشم می‌آید.

یمنیان با علاقه و کوشش بسیار آثار برجسته ایرانی را در کتابخانه‌های خود حفظ می‌کردند و امروزه بعنوان یک نمونه باید از کتابخانه جامع کبیر نام برد که مملو از کتب تفسیر، تاریخ، فقه، اصول، کلام و ادب عالمان ایرانی است. یمنی‌ها بر کتابهای عالمان ایرانی شرح و تفسیر می‌نوشتند و با عنایت بسیار می‌کوشیدند این آثار را تعمیق بیشتری داده و بر عمق آن بیفزایند. نه آیا زبیدی، دانشمند برجسته یمنی شرحی زیبا و قابل ستایش بسیار بر احیاء علوم الدین غزالی ایرانی نوشت و در برابر بسیاری از طعنه‌هایی که از سوی قشریان بر این کتاب می‌رفته

II

یمن کشوری است که گنجینه‌های بی‌شماری از میراث اسلامی را در خود دارد، نسخه‌های خطی زیدی و یا غیر زیدی بسیاری در زمینه‌های مختلف علوم و فنون اسلامی در کتابخانه‌های خصوصی و عمومی یمن موجود است و متأسفانه جز اندکی از این مجموعه سترگ، تاکنون حتی شناسایی و یا فهرست نشده است؛ در صنعاء، صعده، زبید، عدن، تعز، حضرموت و بسیاری شهرهای دیگر، البته کوششهایی توسط آکادمی یمن‌شناسی فرانسه (در صنعاء) و دارالمخطوطات و حتی برخی محققین و بصورت کاملاً شخصی، در جهت شناسایی و فهرست‌نویسی از نسخه‌های خطی زیدی و غیرزیدی یمن صورت گرفته و یا در حال انجام است. نسخه‌های خطی یمنی دست کم از ۴ جهت حائز اهمیت بسیار است:

۱- وجود نسخه‌های خطی معتزلیان در یمن: زبیده به دلیل اعتقادات و آراء معتزلی خود، در یمن میزبان بسیار مناسبی برای آثار معتزلی (که در قرن‌های ۵ و ۶ ق در سایر نقاط جهان اسلام تدریجاً از میان می‌رفتند) بودند. امام المتوکل علی الله احمد بن سلیمان (د ۵۶۶ ق) در جمع‌آوری آثار معتزلیان در یمن کوشش بسیار کرد و در این راستا عالم نامدار زیدی قاضی جعفر بن احمد بن عبدالسلام (د ۵۷۳ ق) او را در انتقال میراث معتزلی از عراق و ایران به یمن یاری کرد. وی در سال ۵۵۴ ق و پس از سفر به عراق و ایران، کتب معتزلی و همچنین آثار زیدیه ایران و عراق را به یمن منتقل نمود.

همچنین عبدالله بن علی عنسی یمنی را نیز می‌شناسیم که در سال ۵۵۱ ق کتب بسیاری را با خود از ایران به یمن آورد. منصور بالله عبدالله بن حمزه (د ۶۱۴ ق) از دانشمندان و امامان برجسته زیدیه، در جهت گردآوری میراث معتزلی در یمن کوشش بسیار نمود. وی در دنباله کار اسلاف خود از هیچ تلاشی در جهت گردآوری و نسخه‌برداری کتب معتزلی فروگذار نکرد. حتی گفته می‌شود که بیشتر آنچه از معتزله هم اینک در کتابخانه جامع کبیر صنعاء موجود است، به دوره المنصور بالله مربوط می‌شود. در این میان بسیاری از آثار علمای معتزلی ایران و بویژه مکتب قاضی عبدالجبار و شاگردانش هم اینک از طریق یمن به دست ما رسیده است.

جالب است بدانیم که با انتقال میکروفیلم نسخه‌های معتزلی یمن به قاهره، فرصتی فراهم شد که کتابهای معتزلی که پیش از آن به دلیل عدم دسترسی و یا عدم شناخت نسخه‌های معتزلی یمن و عدم وجود آن در سایر کتابخانه‌های جهان اسلام، اهتمام کمتری به نشر این آثار و اندیشه معتزلی وجود داشت، مورد عنایت محققان علوم اسلامی قرار

گیرد. چنانکه معتزلی‌شناسان به خوبی می‌دانند در مورد درصد قابل توجهی از کتابهای معتزله که تاکنون به چاپ رسیده، باید گفت که تنها منبع نسخه‌های آن یمن بوده است. از این رو یمن ما را با دنیای تفکر خردگرایانه اسلامی قرون میانه آشنا کرد و حتی این مسئله زمینه‌ای را فراهم کرد تا بویژه دنیای روشنفکری عرب از فضای اشعری‌گری و یاسلفی‌گری حاکم بر مصر و برخی دیگر از کشورهای عربی که تا اوائل قرن بیستم همچنان ادامه داشت، به تدریج فاصله گیرد. آشنایی عمیق‌تر جهان عرب با ادبیات معتزلی بی‌تردید مرهون میراث گرانبهای یمن و کوشش علمای دانشمند و برجسته زیدی در انتقال این میراث به آیندگان است. شمار قابل توجهی از این کتابها، تالیف نویسندگان ایرانی است که به مدت قریب هشتصد سال در یمن مورد تدریس و تدریس بوده است. کدام نشانه برای حضور تفکر و اسلام ایرانی در منطقه از این مسئله روشن‌تر است.

۲- در یمن ما شاهد حضور آثار برجسته اسماعیلیان ایران هستیم. با توجه به حضور دعوت اسماعیلیه در یمن از قرن سوم قمری و به مدت بیش از هزار سال، تقریباً باید گفت عمده آثار اسماعیلی موجود به دلیل از میان رفتن دعوت و حکومت اسماعیلی در مصر و جبال الموت و قهستان ایران، صرفاً در یمن موجود است و بخشی از آن نیز که در هند یافت می‌شود، از طریق یمن به آنجا رفته است. قاضی لمک بن مالک الحمادی در سال ۴۵۴ ق به عنوان مامور از جانب داعی علی بن محمد صلیحی رهسپار مصر شد و به دربار خلیفه المستنصر فاطمی در قاهره راه یافت. وی به عللی برای چند سال در قاهره در دارالعلم فاطمیان و نزد داعی ایرانی و بسیار برجسته اسماعیلی یعنی داعی الدعاة المؤید فی الدین شیرازی سکنی گزید و نزد او دانش آموخت. به دلیل دوره بحرانی حکومت مستنصر، با کوشش المؤید فی الدین از طریق همین قاضی لمک و طرق دیگر و از طریق اسماعیلیان یمنی، آثار اسماعیلیان به یمن منتقل شد تا در آنجا مورد بهره‌برداری دعوت اسماعیلی یمن قرار گیرد و در ضمن از هرگونه خطری مصون باشد. به ویژه دعوت طیبی یمن پس از فروپاشی خلافت فاطمی قاهره، توانست در گسترش آثار اسماعیلی و حفظ آن کوشش جدی نماید و هم اکنون نیز بیشتر آثار اسماعیلی ایرانی مانند آثار المؤید و حمیدالدین کرمانی و یا آثار ابو حاتم رازی و سجستانی در کنار آثار اسماعیلی دیگر مستقیم و یا غیرمستقیم از طریق یمن به دست ما رسیده است و ما می‌توانیم گستره تفکر و اندیشه جهان ایرانی را به خوبی احساس کنیم.

۳- به دلیل حضور حکومت هزارساله علویان در یمن که بنیانگذار آن یحیی بن الحسین الیهادی الی الحق (د ۲۹۸ ق) بود، طبعاً یمن میزبان

نقش آنان را در تفکر ایرانی و اسلامی می‌شناسیم. آثار کسانی چون ناصر اطروش، ابوطالب هارونی، مؤید بالله هارونی، موفق بالله جرجانی و فرزندش المرشد بالله جرجانی، اسماعیل بن علی سمان رازی، احمد بن ابی الحسن کنی رازی و بسیاری دیگر. به عنوان نمونه باید به آثار دانشمند بسیار برجسته ایرانی و زیدی و معتزلی مشرب به نام ابوسعید محسن بن محمد بن کرامه چشمی (د ۴۹۴ ق) اشاره کنیم که صرفاً از طریق یمن و نسخه‌های خطی زیدی یمنی می‌توان با او آشنا شد و امروزه بیشتر آثار او در یمن محل عنایت زیدیه است و باید از طریق یمن، آثار او را احیاء کرد. او نویسنده‌ای بود که خود در ناحیه بیهق می‌زیست ولی زیدبن حسن بن علی بیهقی شاگرد فرزند حاکم یعنی فضل، آموزه‌ها و آثار حاکم را به یمن منتقل کرد. او در ۵۴۰ و یا در ۵۴۱ ق به یمن آمد و دو سال و اندی در آنجا برای تدریس ماند. امام المتوکل احمد بن سلیمان و قاضی جعفر بن احمد بن عبدالسلام یمنی هر دو از شاگردان این زید بن حسن بیهقی بودند.

از سوی دیگر می‌دانیم که بسیاری از زیدیان گیلان و دیلمان و عراق از اواسط قرن ۵ قمری به بعد به یمن هجرت کردند. از این میان داود بن محمد جیلانی و محمد بن عیسی العراقی را باید به طور نمونه نام برد. نسخه‌هایی نیز از کتب دانشمندان ایرانی و اسلامی را می‌شناسیم که هم اکنون در کتابخانه‌های یمن موجود است و کتابت آنها در ایران و در شهرهایی چون ری سامان گرفته بوده است و این همه از نقش و جایگاه تفکر اسلام ایرانی در یمن حکایت می‌کند.

III

در سال‌های ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ شمسی به همت دوست دانشمند و دانش‌پرور جناب آقای سید صادق خرازی، معاونت محترم آموزش و پژوهش وزارت خارجه و نیز با کوشش پیمبر دوست فاضل و پژوهشگر سندشناس ما جناب آقای سیدعلی موجانی و نویسنده این سطور، مجموعه‌ای بزرگ و بسیار ارزشمند از نسخه‌های خطی یمنی عکسبرداری و به ایران منتقل شد که این مجموعه با عنوان (طاووس یمانی) در حال انتشار است. اینجانب در تدوین کتاب (روابط فرهنگی ایران و یمن) و امادار این دو دوست عزیز هستم. در اینجا بخش اول فهرستی از برخی نسخه‌های خطی را که در یمن از نظر گذرانده‌ام و یا در یادداشتهای خطی دوست محترم یمنی جناب عبدالسلام عباس الوجیه آنها را ملاحظه کرده‌ام، برای بهره‌گیری بیشتر آن عرضه می‌نمایم:

۱) مکتبه العلامة محمد بن احسن التمیمز بمدينة صعدة

۱ - الثمرات فی تفسیر آیات الاحکام / یوسف بن احمد بن عثمان

اندیشه تفکر شیعی بوده و خود نیز در حفظ و استمرار و تولید تفکر کلامی و فقهی شیعی می‌کوشیده است. بنابراین میراث زیدیه و یمن محصول کوشش بیش از یک هزار و صد سال اندیشه تفکر بخشی از عالمان شیعی است که در فقه و کلام و تفسیر و حدیث و علوم دیگر ادبیات سترگی را پدید آوردند. این ادبیات از یک سو نشانگر عمق اندیشه و تفکر اهل بیت پیامبر (ص) و پیروان ایشان است و از دیگر سو به دلیل پیوندهایی که میان امامیه و زیدیه در طول تاریخ بوده، حامل بخشی از تاریخ و اندیشه فراموش شده امامیه نیز هست. بسیاری از روایات امامان باقر و صلیق (ع) و اجداد بزرگوار ایشان و خاصه روایات حضرت امیر صلوات الله علیه هم اینک صرفاً در منابع زیدیه باقی مانده است؛ آثاری از ابوالجارود، فرات کوفی، حسین بن حکم جبری، محمد بن سلیمان کوفی، ابو عبدالله علوی و بسیاری آثار دیگر. با بهره‌گیری از این منابع است که می‌توان در غنای اندیشه و تفکر امامیه کوشید. بویژه در مباحث مربوط به امامت، کوشش‌ها، تلاشها و محصولات امامیه و زیدیه بسیار نزدیک به هم و برخاسته از یک منظر عام واحد است.

جالب توجه این است که زیدیه یمن صرفاً به تولیدات فکری خود و اسلاف مذهبی خویش و یا بهره‌وری از آثار مکتوب دیگران بسنده نمی‌کرده، گاهی برای دانش‌اندوزی و یا تدریس به عراق و ایران و یا نقاط دیگر سفر می‌کردند و از محضر علمای زیدی، امامی، معتزلی و سنی بهره می‌گرفتند. همین امر موجبات انتقال میراث اسلامی دیگر نقاط جهان اسلام را به یمن فراهم می‌کرد.

۴- آموزش‌های زیدی را نخست در ایران، پیروان قاسم بن ابراهیم رسی (د ۲۴۶ ق) رواج دادند. او در نگاشته‌های خود از برخی طبریان یاد می‌کند که از وی در خصوص مسائل مذهبی پرسش می‌کرده‌اند. از جمله پیروان و راویان اصلی او جعفر بن محمد نیروسی طبری است. می‌دانیم که در سال ۲۵۰ ق یعنی چهار سال پس از مرگ قاسم رسی، مردم سرزمین طبرستان بر ضد حکومت طاهریان شوریدند و حسن بن زید علوی را از ری به رهبری خود فراخواندند. درست است که حکومت و یا حکومت‌های علوی زیدی، در شمال ایران پس از حضور چند صد ساله و گاه به صورت کاملاً محلی به تدریج از میان رفتند، ولی از گزارشهای پراکنده منابع اسلامی ایران و یکی دو تاریخ محلی شمال ایران که بگذریم، باید بگوییم که میراث مکتوب عالمان یمنی است که در کوششی ستایش‌برانگیز بخش عمده‌ای از تاریخ گوشه‌ای از سرزمین ایران یعنی نواحی شمالی را حفظ کرده و به آیندگان منتقل نموده است. ما صرفاً از طریق آثار زیدیان یمنی است که با رجال و دانشمندان برجسته زیدی ایران در مناطق طبرستان، دیلمان، گیلان، ری و بیهق آشنا می‌شویم و

- ۲- الانوار من صحيح الاثار / ابن المرتضى
۳- مجموع يحتوى على الاصابة فى الاشارة و كتاب نزهة النظر فى كشف معانى شرح مقدمة الازهار لابن لقمان
۴- مجموع فيه بغية الامانى و الامل فى تراجم اولى العلم و العمل الذين ازدانت بهم الايام مما كان يعد الالف لعبد الرحمان بن الحسين بن اسماعيل سهيل
۲) مكتبة محمد بن الحسن بن عبدالله بن الامام الهادى الحسن القاسمى فى باقم
۱- شفاء صدور الناس شرح كتاب الاساس / شرفى.
۲- اصول الاحكام (النصف الاول) و (النصف الثانى) فى مجلدين.
۳- شرح القلائد لعبد الله بن محمد النجرى.
۴- السفينة للامام احمد بن هاشم.
۳) مكتبة السيد العلامة محمد بن حسن الحوثى
۱- مفتاح السعادة الجامع للمهام من مسائل الاعتقاد و المعاملات شرح العبادة للسيد على محمد العجرى.
۲- شمس شريعة الاسلام فى فقه اهل البيت (عليهم السلام)
سليمان بن ناصر بن سعيد السحامى
تاريخ النسخ ۶۸۲ ق
۳- اصول الاحكام للامام احمد بن سليمان
تاريخ النسخ ۶۳۰ ق
۴- مرآة الانظار شرح القلائد عبدالله بن محمد النجرى
۵- فى مجموع رقم (۲۵) فيه تكملة الاحكام لابن المرتضى و زيد الادلة فى معرفة الله للامام عبدالله بن حمزة
۶- الترجمان لابن مظفر
۷- مجموع فيه المعيار و الموازنة / ۳۸
۸- مجموع فيه المجالس لابي الحسين الطبرى / رقم ۴۰
۹- مجموع فيه البراهين القوية فى معجزات خير البريه لمحمد بن سليمان الكوفى / رقم ۴۱
۱۰- مجموع تفسير الامام القاسم بن ابراهيم و اولاده.
۱۱- انوار الفصاحة و اسرار البراعة شرح نهج البلاغة لنظام الدين احمد الجيلانى امامى
۱۲- حقائق المعرفة للامام احمد بن سليمان
۱۳- اللوائح الندية للحقائق الوردية
۱۴- ضياء ذوى الابصار / شرح الازهار للشرفى
۱۵- التحرير لابي طالب الهارونى تاريخ النسخ ۶۷۸ ق
۱۶- شرح التحرير للقاضى زيد بن محمد
- ۴) مكتبة المولى مجدالدين المؤيدى فى هجرة سويدان (صعده)
۱- الثمرات فى تفسير آيات الاحكام ليوسف بن احمد عثمان تاريخ النسخ ۸۹۶ ق
۲- تفسير الامام القاسم بن ابراهيم و اولاده ق ۹
۳- تفسير البرهان لابي الفتح الديلمى / ق ۷ الخط قديم
۴- مجموع ۱۳ فيه غريب الحديث لابي عبيد
۵- جلاء الابصار من سنة ۶۵۵ ق
۶- تخريج احاديث الشفاء للامير الحسين / للقاضى عبدالعزيز بن محمد الضمرى
۷- مشكاة الانوار الهادمة لقواعد الباطنية الاشرار / يحيى بن حمزة سنة ۸۹۳ ق
۸- الغرر و الخجول فى بيان فوائد شرح الاصول لقاسم بن احمد بن حميد المحلى
۹- المعراج الى كشف اسرار المنهاج للامام عزالدين بن الحسن
۱۰- شرح اصول الاحكام / الخط قديم
۱۱- شرح الكافل بنيل السؤل فى علم الاصول لابن حابس
۱۲- الفصول اللؤلؤية صارم الدين ابراهيم بن محمد الوزير
۱۳- التحرير فى الفقه / فى سنة ۵۹۸ ق
۱۴- الجامع فى شرح التحرير للقاضى زيد بن محمد الكلارى تاريخ النسخ ۳۴۳ ق
۱۵- التقرير شرح التحرير للامير الحسين بن محمد بن بدرالدين
۱۶- اللمع فى فقه اهل البيت (۴) للامير على بن الحسين
۱۷- النيث المدرار فى جزئين تاريخ النسخ ۸۸۶ ق رقم ۴۵-۴۹
۱۸- شرح البحر الزخار ليحيى احمد بن محمد بن على مرغم و تتمته للامام المطهر بن محمد بن سليمان.
۱۹- الوايل المفرار شرح كتاب الاثمار يحيى بن محمد بن حسن حميد (فرغ منه سنة ۹۴۱ ق) فى جزئين
۲۰- التحفة العنبرية فى المجديدين من ابناء خير البرية لمحمد بن الامام عبدالله بن على الحسين
۲۱- الحدائق الوردية تاريخ النسخ ۶۹۰ ق
۲۲- مطلع البذور فى جزئين

- ۲۳- طبقات الزیدیه الكبرى لابراهيم بن القاسم
- ۲۴- الجداول الصغرى تلخیص الطبقات الكبرى
- ۲۵- اللالی المضية فی اخبار ائمة الزیدیه للشرفی
- ۲۶- الاقبال للمهدی بن الهادی النوعه الیوسفی
- ۲۷- مجموع غایات الافکار
- ۲۸- مجموع فی المقصد الحسن / رقم ۸۲
- ۲۹- مجموع رقم ۸۳ المحتوى علی نخبة الادب و مصباح العلوم
- ۳۰- الجوهر الشفاف الملتقط من مفاصل الکشاف لعبد الله بن الهادی بن الامام یحیی بن حمزة
- ۳۱- مجموعه اجازات القاضی احمد بن سعد الدين المسوری
- ۳۲- الکاشف المفید عن رجال و اخبار شرح التجريد
- ۳۳- الصحیفة العلویة لمحمد بن احمد بن عبد الله الحجی الانسی
- ۳۴- ضیاء ذوی الابصار فی ادلة مسائل الازهار للشرفی
- (۵) مكتبة السيد العلامة محمد بن یحیی بن المطهر بمدينة تعز
- ۱- المنهاج الجلی فی فقه الامام زیدبن علی للامام المهدی محمد بن المطهر تاریخ النسخ ۷۲۰ ق
- ۲- شرح الائتمار لمحمد بن یحیی بهران
- ۳- مآثر الابرار فی تفصیل مجملات جواهر الاخبار و تسمى اللواحق النذیه للزحیف سنة ۹۴۸ ق
- ۴- ریاضة الافهام فی لطیف الکلام لابن المرتضی
- ۵- مجموع رقم ۳۵ فیہ امالی المؤید بالله
- ۶- مجموع السيد حمیدان تاریخ النسخ ۱۰۸۸ ق
- ۷- مجموع رقم ۳۸ فیہ الکاشف لذوی العقول و فیہ مصباح العقول
- ۸- بلوغ الارب فی معرفة المذهب
- علی بن عبدالله بن القاسم بن امیرالمؤمنین المؤید بالله محمد بن القاسم
- ۹- اللمع للامیر علی بن الحسین بن یحیی بن یحیی بن الناصر
- تاریخ النسخ ۷۹۹ ق فی جزئین
- ۱۰- معیار اغوار الافهام فی الکشف عن مناسبات الاحکام للنجرى عبدالله
- ۱۱- الجامع الکافی
- ۱۲- روضة الالباب و تحفة الاحباب فی الانساب ابوعلامه
- (۶) مكتبة السيد محمود محمد شرف الدين - مدينة كوكيان
- ۱- التکمیل الشاف فی کشف معانی الکشاف
- لمحمد بن یحیی بهران
- سنة ۹۶۴ ق فی جزئین
- ۲- منہج العمال لعلى بن حسام الدين الهندی
- ۳- منقی الاخبار من حدیث سید الابرار لابی البرکات عبدالسلام ابن تیمیه
- ۴- تفریح الکروب لاسحاق بن یوسف
- ۵- منہاج التحقیق لمحمد بن الحسن بن موسی القرشی الصعدی المتوفی سنة ۷۸۰ ق
- ۶- مقدمة البحر الزخار سنة ۹۸۴ ق / رقم ۴۳ فی الفهرست
- ۷- الانهار من فقه الائمة الاطهار لعبد الرحمان بن عبدالسلام بن احمد تاریخ النسخ سنة ۸۳۳ ق
- ۸- الجامع الکافی لابی عبدالله العلوی
- ۹- شرح تکملة الاحکام للسید محمد بن عزالدین المفتی
- ۱۰- البرکة فی فضل السعی و الحركة لمحمد بن عبد الله الحبشی
- ۱۱- قلائد العقیان لابی الفتح بن خاقان الاندلسی
- ۱۲- مجموع ۱۲۲ یحتوی علی خطایا الانبیاء لهادی و کاشف الغمة للنجرى
- ۱۳- مجموع رقم ۱۲۳ یحتوی علی التحذیر للقاسم بن محمدو حیاة القلوب بخطاب المحبوب لابن المرتضی
- ۱۴- مجموع یحتوی علی حیاة القلوب فی فن الزهد لاحمد بن عیسی بن زید الکوفی / رقم ۱۲۴
- ۱۵- مجموع یحتوی علی سلوان المطاع / رقم ۱۲۵
- ۱۶- مجموع رقم ۱۲۸ یحتوی علی النصائح الصغار للزمخشری و نوابغ الکلم لنفس المؤلف
- (۷) مكتبة نديم عبادی (هجرة سنح)
- ۱- تفتیح تفسیر الکتاب المنیر المنزل علی البشیر النذیر فی جلدین لیحیی بن حسین بن ابی النجم
- ۲- الحکمة الدریة لاحمد بن سلیمان
- ۳- تحفة الاسماع و الابصار بما فی السیرة المتوکلیة من الاخبار للنجرموزی
- ۴- البرهان فی التفسیر
- ۵- دافع الاوهام فی شرح مقدمة لطیف الکلام لابن المرتضی تاریخ النسخ ۱۰۴۹ / رقم ۱۶
- ۶- مجموع فیہ المنیر و مجموع السيد حمیدان
- ۷- الدر النضید الکاشف لمشکلات الوسیط لعبدالله بن حسن الدواری
- ۸- مجموع فیہ الجواهر المنتقاة من کتب الرواة فیما بنی علیه من

- مسائل الازهار فى فقه الائمة الاطهار لابن المرتضى
 ۹- مجموع فيه شرح مصباح العلوم لاحمد بن الحسن الرصاص و
 شرح لابراهيم بن يحيى السحولى
 ۱۰- مجموع فيه عدة الاكياس للشرفى
 ۱۱- مجموع فيه احياء القلوب فى احياء عبادة علام الغيوب لابن
 المرتضى
- ۱۸- التذكرة الفاخرة لحسن بن محمد بن الحسن العنسى
 ۱۹- الايضاح شرح على المصباح لاحمد بن محمد الرصاص
 ۲۰- نهاية ذوى العقل لعلى بن يحيى بن الحسين
 ۲۱- شرح القلائد و صحيح العقائد لابن المرتضى
 ۲۲- حقائق المعرفة لاحمد بن سليمان
 ۲۳- شرح الدامغة لعلى بن الحسين بن الناصر
 ۲۴- صحيفة امير المؤمنين (ع)
 ۲۵- التلفيق الجامع بين مسائل اللحم و التعليق لاحمد بن عبدالله
 التوارى المتوفى سنة ۸۰۷ ق
 ۹) مكتبة عماد الدين يحيى بن عبدالله راوية الذمارى
 ۱- مجموع القاسم الرسى
 ۲- مجموع فيه مسألة فى ان اجماع اهل البيت حجة للامام
 ابى عبدالله الحسين الموفق بالله و الاعتبار و...
 ۳- الكشف عن مناسبات الاحكام لعبد الله بن محمد بن ابى القاسم
 التجرى (۸۷۷ ق)
 ۴- عقود العقيان فى الناسخ و المنسوخ من القرآن لمحمد بن المطهر
 بن يحيى الهادى (د ۷۲۸ ق)
 ۵- الروضة و الغدير فى بيان ما تحتاج الايات الشرعية من التفسير
 لمحمد بن الهادى بن احمد بن تاج الدين (د ۷۲۰ ق)
 ۶- الرسالة العضدية
 ۷- مجموع فيه الرسالة البديعة المعلنة بفضائل الشعية لعبد الله بن
 زيد العنسى
 ۸- المقصد الحسن و المسلك الواضح للسفن لابن حابس
 ۹- جلاء الابصار المحسن بن محمد بن كرامه الجشمى و فيه كتاب
 التحفة العنبرية من المجددين من سلالة خير البرية لمحمد بن عبدالله بن
 على بن الحسين بن الامام عز الدين بن [؟] (د ۱۰۴۴ ق)
 ۱۰- صلة الاخوان فى حلية بركة اهل الزمان (سيرة ابراهيم الكينعى)
 ۱۱- منهاج المتقين فى معرفة رب العالمين
 ۱۲- الكامل المنبر لاحمد بن خيران ضمن مجموعة رقم ۹۰
 ۱۰) مكتبة السيد عبد الملك بن على بن اسماعيل المرونى / صنعاء
 ۱- ضياء ذوى الابصار فى الكشف عن ادلة مسائل الازهار للشرفى
 ۲- مجموع رقم ۵ فيه شفاء الاسقام فى توضيح التكملة للاحكام
 لابن حابس و فيه الشهاب الثاقب فى مناقب على بن ابى طالب (ع)
 لاحمد بن الحسن الرصاص (د ۶۲۱ ق)
 ۱۱) مكتبة عبدالله احمد الحوثى
 ۱- اصول الاحكام لاحمد بن سليمان فى ۳ اجزاء
- ۸) مكتبة جامع الامام الهادى
 ۱- الوافى فى علم الفرائض للحسن بن صالح العنسى / سنة ۷۱۴ ق
 ۲- عمدة المسترشدين لحميد المحلى فى جلدتين
 ۳- مجموع فيه الديانة للهادى و التكملة للاحكام لتصفية البواطن
 من الاثام لابن حابس
 ۴- مجموع رقم ۱۴ فيه شرح التكملة للاحكام و التصفية لبواطن
 الاثام لابن حابس
 ۵- مجموع رقم ۱۵ / و فيه المنار على مقدمة الازهار لعلى بن محمد
 بن احمد البكرى المتوفى سنة ۸۸۲ ق
 ۶- المعتمد فى اصول الدين للملاحمى
 ۷- الاحكام السلطانية للماوردى تاريخ النسخ ۶۲۷ ق
 ۸- الكواكب النيرة الكاشفة لمعاني التذكرة فى فقه العترة الطاهرة
 ليحيى بن احمد بن مظفر المتوفى سنة ۸۷۵ ق
 ۹- مجموع رقم ۲۲ فيه الوسيما للحسن بن احمد العنسى (متملاً)
 كان حياً سنة ۶۶۵ ق و درر الفرائض فى الجلى منها و الغامض لعلى بن
 الحسين بن يحيى بن يحيى بن الهادى كتابة سنة ۸۶۷ و الوافى فى علم
 الادلة على الفرائض الجلى منها و الغامض للحسن بن البقا بن صالح
 العنسى المتوفى سنة ۶۷۰ ق
 ۱۰- البيان فى تفسير القرآن لمحمد على بن عبدالله بن الخطيب
 ۱۱- المنهج المنير الجامع لقوائد التحرير للامير على بن الحسين
 صاحب اللحم
 ۱۲- شرح اللحم رقم ۴۴
 ۱۳- النصائح الصغار للبوالغ الكبار للزمخشري
 مكتوب سنة ۷۹۰ ق
 ۱۴- تجريد الكشاف
 ۱۵- الكشاف عن غوامض الكشاف لابن بهران
 ۱۶- نبتة من التذكرة فى فقه العترة الطاهرة
 للحسن محمد بن محمد بن الحسن العنسى
 ۱۷- الكوكب المضيئ
 جمال الدين عمر الغزالى رقم ۸۱

- ٢- مآثر النفوس القائم من اكابر ابناء فاطمة، ابي القاسم بن محمد بن احمد الحسينى المبركى
- ٣- تاريخ بنى الوزير للهادى بن ابراهيم بن على الوزير
- ٤- اتحاف الاحباب بدمية القصر الناعنة لمحاسن بعض اهل العصر لاحمد بن محمد بن عبد الهادى قاطن
- ٥- شمس المعارف و اللطائف العوارف لمحى الدين احمد بن على الفوطى
- ٦- المندل السليمانى للجمع و التفريق
- ٧- عقود العقيان فى الناسخ و المنسوخ من القرآن لمحمد بن المطهر بن يحيى بن الهادى (د ٧٢٨ ق)
- ويليه كتاب النمرقة الوسطى فى رد الشفاء الاشفاء فى الرد على ذرية المصطفى (ع) لعل بن محمد بن على بن منصور بن يحيى بن منصور بن المفضل
- ٨- السلوك الذهبية فى خلاصة السيرة المتوكليه اليحيويه لمحمد بن ابراهيم بن المفضل
- ٩- الجوهر الشفاف المنتزع من مغاصات الكشاف لعبد الله بن الهادى بن الامام يحيى بن حمزة فى جزئين
- ١٠- الناسخ و المنسوخ فى القرآن العظيم لعبد الله بن الحسين بن القاسم
- ١١- كتاب الجواهر و الدرر لابن المرتضى
- ١٢- كتاب الرحمة فى الطب
- ١٣- كتاب الاعلام باسانيد الاعلام لاحمد قاطن الثلاثى (د ١١٩٩ ق)
- ١٤- الترجمان المفتوح لكرائم البستان لمحمد بن احمد بن المظفر (د ٩٢٦ ق)
- ١٥- انوار اليقين لحسن بن بدر الدين
- ١٦- حقائق المعرفة
- ١٧- صلة الاخوان سيرة ابراهيم الكينعى ليحيى بن المهدي (د ٨٩٣ ق)
- ١٨- سيرة الامام احمد بن الحسين ابوطير ليحيى بن القاسم بن يحيى بن يحيى
- ١٩- بغية المرید و انس الفريد الى معرفة انساب الائمة فى اولاد محمد بن على بن الرشيد
- ٢٠- البدر المنير فى معرفة الله العلى الكبير لاحمد بن محمد بن الحسن الهادى (در گذشته پس از ٧٠٠ ق)
- ٢١- سيرة المتوكل للجرموزى
- ٢٢- هداية الافكار لابراهيم بن محمد الوزير
- ٢٣- شمس الشريعة لسليمان بن ناصر السحامى (د ٥٦٦ ق)
- ٢٤- التحرير لابي طالب / القرن السادس
- ٢٥- الانوار المضيئة فى تفسير الايات الشرعية (التيسير لكتاب الروضة و الغدير) تاريخ النسخ ٧٩٥ ق
- لعبد الله بن الهادى بن امير المؤمنين يحيى بن حمزة
- ٢٦- الكواكب النيرة شرح التذكرة الفاخرة ليحيى بن احمد مظفر المتوفى سنة ٨٧٥ ق
- نسخ سنة ٩٠٥ ق
- ٢٧- مجموع رقم (١٠) من نفس المكتبة و فيه رياض الابصار فى ذكر الائمة الاقمار للهادى بن ابراهيم الوزير
- ٢٨- مجموع رقم (١٣) فيه كتب الامام يحيى بن حمزة
- ٢٩- مجموع رقم (١٤) مصورة عن مكتبة العلامة حسين بن احمد تقى فيه كتب الامام عبدالله بن حمزة المنصور بالله
- ٣٠- مجموع رقم (١٥) فيه نصيحة الولاة الهادية الى النجاة لاحمد بن محمد المحلى الهمدانى (المتوفى سنة ٦٥٢ ق) و كتب لعبد الله بن حمزه مثل كتاب مصباح المشكاة فى ثبت الولاة و الرسالة الكافية لاهل العقول الوافيه لمنصور بالله
- ٣١- مجموع رقم (٢٤) فيه الرسالة المتوكليه فى هتك الاستار للاسماعيلية للامام احمد بن سليمان (هذه المجموعه مصورة من مكتبة السيد محمد بن عبدالعظيم الهادى)
- ٣٢- مجموع رقم (٤٠) فيه اصول الاحكام و فيه منهاج المتقين لابراهيم بن داود بن كامل المحلى الحجوى
- (١٢) مكتبة جامع مدينة شهارة
- ١- نور الابصار المنتزع من كتاب الانتصار ليحيى بن حمزه
- ٢- تفسير ابن عبدالسلام
- ٣- تفسير القرآن للامام القاسم بن محمد المنصور
- ٤- تفسير البلغة لمن لا يحضره المفسر فى تفسير القرآن العظيم لمحمد بن محمد بن احمد الحكم الطوسى (ابوالعباس)
- ٥- التفسير الوسيط للواحدى (سنة ٦٧٥ ق: جزء منه) (فى ٣ اجزاء)
- ٦- التكميل الشاف فى معانى الكشاف
- ٧- الكشاف للزمخشري، نسخى جيد قديم فى ثلاثة اجزاء قديمى
- ٨- المنتزع المختار من الغيث المدرار / سته ٨٧٢ ق و سنة ٨٩١ و سنة ٨٧٢ ق فى ثلاثة اجزاء
- ٩- البحر الزخار لابن المرتضى فى سنة ٨٢٠ ق و فى سنة ٨٨٥ ق
- ١٠- التكميل على شرح ابن مفتاح على الازهار فى المجلدين
- ١١- جواهر الاخبار و الاثار المستخرجة من لجة البحر الزخار لابن

بهران

- ۱۲- التذكرة الفاخرة في فقه العترة الطاهرة للفقير حسن بن محمد النحوي المذحجي المتوفى سنة ۷۹۱ ق / كتابة سنة ۸۲۶ ق
- ۱۳- الزهور المشرقة و التفحات العبقرة ليوسف بن احمد بن محمد بن عثمان المتوفى سنة ۸۳۲ ق في ثلاثة اجزاء
- ۱۴- التحرير في الفقه / قديم
- ۱۵- الملح من فقه آل البيت عليهم السلام لعلي بن الحسين الحسنى الهادى (د ۷۲۹ ق)
- ۱۶- البيان الشافى المنتزع من البرهان الكافى ليحيى بن احمد بن مظفر المتوفى سنة ۸۷۵ ق
- ۱۷- التعليق على الملح لسليمان بن يحيى بن محمد الصعيترى المتوفى سنة ۸۱۵ ق
- ۱۸- المهذب / الامام المنصور بالله عبدالله بن حمزه سنة ۶۲۹ ق
- ۱۹- كتاب في الفقه / سنة ۸۲۲ ق
- ۲۰- معيار الافهام في الكشف عن مناسبات الاحكام لعبد الله بن محمد النجوى (د ۸۷۷)
- ۲۱- طراز المحافل في الغاز المسائل لجمال الدين النشاوى في الفقه الشافعى
- ۲۲- مجموع مؤلفات الامام الهادى و ولده المرتضى / قديم
- ۲۳- مجموع فيه ورقتين من كتاب المقالات لابي على الجبائى و فيه كتاب في سيرة آل البيت من الامام على (ع) الى المهدي لدين الله محمد بن الحسن الداعي و فيه كتاب التحريش لضرار الكوفى و فيه كتاب في الفرق
- ۲۴- التذكرة و هو شرح كتاب التحصيل في التوحيد و التعديل في اصول الدين للحسن بن محمد الرصاص و الشرح لاحمد بن محمد الرصاص، تاريخ النسخة ۶۳۳ ق.
- ۲۵- تصفية القلوب من درن الاوزار و الذنوب للامام يحيى بن حمزة سنة ۷۳۶ ق
- ۲۶- مجموع يحتوى على معيار الافهام في الكشف عن مناسبات الاحكام للنجوى و كتاب جوامع الكلم و بدائع الحكم للزمخشري
- ۲۷- مجموع فيه الرسالة الناظمة لمعاني الادلة العاصمة لحميدان بن يحيى
- ۱۳) مكتبة محمد بن قاسم الوجيه
- ۱- جواهر العقدين في فضائل الشرفين
- ۲- اللالى المضئئة في اخبار ائمة الزيدية للشرفى
- ۳- بلوغ المراد في معرفة سيرة خير العباد و هديه في الجهاد للحسن بن اسحاق بن المهدي احمد بن الحسين بن القاسم
- ۴- بغية المرید و انس الفريد الى معرفة اولاد على بن محمد بن على بن الرشيد
- للسيد عامر بن محمد بن عبدالله بن عامر الحسنى
- ۵- الانوار المضئئة في شرح الاخبار النبوية في جلدین للامام يحيى بن حمزة
- ۶- البيان في كشف الطب للعنان
- لحمد بن احمد بن على الحموى (المتوفى سنة ۱۰۳۳ ق)
- ۷- مطلع البدور / سنة ۱۰۹۷
- ۸- الجامع الكافى في جلدین
- ۱۴) مكتبة السيد شرف بن قاسم الوجيه
- ۱- الجوهرة المنيرة في عيون السيرة (سيرة الامام القاسم بن محمد)
- ۱۵) مكتبة السيد محمد بن محمد العزى المتوكل - صنعاء
- ۱- البستان الجامع للفواكه الحسان
- لمحمد احمد بن يحيى بن مظفر (د ۹۲۶ ق)
- ۲- التوحيد الاعظم و الناموس الفريد الافخم
- لاحمد بن علوان اليماني (د ۶۶۵ ق)
- ۳- مجموع فيه روح الروح و فيه المختصر المستفاد
- ۴- و مجموع فيه السلوك الذهبية في خلاصة السيرة المتوكلية اليحيوية
- ۵- مجموع فيه السلوانة لمحمد بن عبدالله بن محمد ظفر الصقلی المالکی
- ۱۶) مكتبة السيد صلاح بن احسن نورالدين
- ۱- الفائق للزمخشري / سنة ۷۸۵ ق
- ۲- مجموع فيه جلاء الابصار
- ۳- تسهيل الفوائد لابن مالك
- ۱۷) مكتبة السيد سراج الدين بن عزالدين عدلان
- ۱- النهاية في الوصول الى علم حقائق الاصول ليحيى بن حمزة
- ۲- عقد الاحاديث في علم الموايرت للفضل بن ابى السعد العصيفرى
- ۳- الاحتراس من نار البراس الطاعن على كتاب الاساس لاسحاق بن محمد العبدى
- في (۳) ثلاثة اجزاء
- ۴- هداية الافكار الى معاني الازهار

- ق.
- ۱۰- متشابه القرآن للطريثي في جزئين
- ۱۱- مجموع فيه عقود العقيان لمحمد بن المطهر بن يحيى و النمرقة الوسطى في الرد على منكر فضل آل المصطفى (ع) للامام على بن محمد
- تاريخ النسخ ۷۲۷ ق
- ۱۲- تفسير البرهان في جزئين
- ۱۳- حواش الكشاف ليحيى بن القاسم بن عمر العلوي (د ۷۵۳ ق)
- ۱۴- سفينة الحاكم الجشمي في جزئين
- ۱۵- الصحيح المختار من علوم الائمة الاطهار في ثلاثة مجلدات
- ۱۶- الكاشف المفيد عن رجال و اخبار التجريد في جزئين للسيد محمد بن حسن العجری (رقم ۱۵ و ۱۶).
- ۱۷- الكوكب الوهاج في كشف اسرار المنهاج لعلي بن محمد البكري المتوفى سنة ۸۸۲ ق
- ۱۸- المعراج الي كشف اسرار المنهاج الامام عزالدين بن الحسن
- ۱۹- مجموع فيه المعراج نفسه (المجلد الثاني) و شرح الرسالة الناصحة في الدلائل الواضحة في فضل اهل البيت (ع) لعبدالله بن حمزة
- ۲۰- دامغ الاوهام لابن المرتضى في جلدین
- ۲۱- مجموع رقم (۵۱) فيه كيفية كشف الاحكام و الصفات لخصائص المؤثرات و المقترضات للحسن بن محمد الرصاص و تعليقه عليه لعلي بن محمد البكري و فيه كيفية وجود الاعراض الموصل في بيان ذلك الي ابلغ الاعراض للحسن بن محمد الرصاص (۵۸۳ ق)
- ۲۲- جلاء الابصار في جلدین احدهما سنة ۶۵۵ ق
- ۲۳- قواعد عقايد آل محمد (ص) لمحمد بن الحسن الديلمي
- ۲۴- توضيح المسائل العقلية في اصول العدلية ليحيى بن محمد بن حسن المقراني
- ۲۵- الدرر الفرائد في شرح القلائد في تصحيح العقائد في ثلاثة اجزاء
- ۲۶- التحرير لابي طالب سنة ۶۸۷ ق
- ۲۷- الجامع للكلاري في سبعة نسخ
- ۲۸- اللمع في فقه اهل البيت (ع) في ۵ نسخ
- ۲۹- المنهج المنير الجامع لفوائد التحرير لسليمان بن هيجان بن القاسم المتوفى سنة ۶۵۲ ق
- ۳۰- شمس شريعة الاسلام في الفقه لسليمان بن ناصر السحامي
- لصارم الدين ابراهيم بن محمد الوزير (د ۹۱۴ ق)
- ۵- الافادة في الفقه / قرن ۷ ق
- ۶- التذكرة الفاخرة للحسن بن محمد التحوي (د ۷۹۱)
- ۷- المصاييح لابي العباس الحسنی
- ۸- التحفة العنبرية لابي علامه في النسب
- ۹- مشجر روضة الانساب للمؤلف نفسه
- ۱۰- مشجر السيد صلاح الجلال
- ۱۱- لب اللباب في التراجم و الانساب
- ۱۲- مآثر الابرار شرح بسامة السيد صارم الدين للزحيف (۱۸ مكتبة عبدالرحمان شايه)
- ۱- الرسالة الناصحة لمعاني الادلة العاصمة (المزلزلة لاعضاء المعتزلة) لحميدان بن يحيى
- ۲- مرقة الوصول الي فهم معاني معيار العقول في علم الاصول للسيد داود بن الهادي بن احمد بن المهدي بن الامام عزالدين بن الحسن (د ۱۰۳۵ ق)
- فرغ من نسخه ۱۰۳۱ ق
- ۳- تعليق لشرح التحرير للقاضي زيد بن محمد الكلاري تاريخ النسخ: القرن السادس و في جزء تاريخها ۵۹۳.
- ۴- اصول الاحكام لاحمد بن سليمان نسختي قديم جيد
- ۵- مجموع يحتوي على نهج البلاغة سنة ۶۳۵ ق عليه خط الامام المطهر بن المظلل بالغمام و اجازته لجمال الدين بشر بن محمد بن علي القلومي المتوفى سنة ۷۸۹ ق
- و الناسخ منصور بن مسعود بن عباس بن ابي عمر و فيه اعلام نهج البلاغة لعلي بن ناصر السرخسي كتابة ۶۳۵ ق بقلم الناسخ نفسه (درباره اين كتاب مقاله‌ای نوشته‌ام كه بزودی به چاپ خواهد رسید).
- ۶- كتاب في التاريخ القديم مجهول العنوان
- ۷- مجموع يحتوي على شفاء الاوام و فيه رياض الابصار في ذكر الائمة الاقمار و العلماء الابرار
- ۸- مجموع يحتوي على الرسالة البديعة المعلنه بفوائد الشيعة للقاضي عبدالله بن زيد النسبي رقمها ۳۹
- ۹- مجموع رقم (۴۰) فيه كتاب شرح فصل مولانا الامام المرتضى محمد بن الامام الهادي الي الحق ليحيى بن الحسن المتوفى سنة ۵۷۷

- المتوفى سنة ۵۶۶ ق
- ۳۱- البيان من فقه اهل البيت (ع) فى الجزئين
للحسن بن على بن ناصر السهامى
تاريخ النسخ سنة ۸۲۷ ق
- ۳۲- الذريعة الى زيد الشريعة
لمحمد بن عبدالله بن حمزه بن محمد بن عبدالله بن حمزه بن
ابى النجم المتوفى سنة ۷۳۷ ق
- ۳۳- التقرير لفوائد التحرير للامير الحسين فى ثلاثة اجزاء
- ۳۴- البراهين الزاهرة على احكام التذكرة الفاخرة
لسلطان بن يحيى بن محمد الصعيترى المتوفى سنة ۸۱۵ ق
- ۱۵- تجواهر - الدرر المنتزعة من شرح ابي مضر
لمحمد بن احمد بن على بن الوليد من اعلام القرن السابع
- ۳۶- شرح الازهار للقاضى على بن محمد التجرى المتوفى سنة ۸۱۲ ق
- ۳۷- الجواهر الشفاف فى الاجماع والخلاف (لعله جامع للخلاف و
صادق الاصداف)
- لعله لاحد بن محمد بن اديس بن يحيى بن حمزة
- ۳۸- مجموع الامام المرتضى محمد بن الهادى فى ۶۲۹ مسألة
- ۳۹- المقنع فى اصول الفقه للامام الداعى يحيى بن المحسن بن
محفوظ (ق ۶۳۶) سنة ۶۱۹ ق
- ۴۰- الشامل ليحيى بن حمزة
- ۴۱- مجموع يحتوى على المهذب وفيه تلقيح الالباب فى احكام
السابقين واهل الاحتساب لعبد الله بن حمزة / رقم (۱۶۱)
- ۴۲- مجموع يحتوى على كاشفة الثمة عن حسن سيرة امام الائمة
للسيد الهادى بن ابراهيم الوزير (د ۸۲۲ ق)
- ۴۳- مجموع رقم ۱۶۶ فيه التقرير شرح التحرير للامير الحسين وفيه
نصيحة الولاية الهادية الى سبيل النجاة لحميد بن احمد المحلى
و فيه مجموع رسائل الامام زيد
- ۴۴- مجموع يحتوى على رسائل الامام زيد / رقم ۱۷۶
- ۴۵- مجموع يحتوى على الوسيط المفيد بين الايضاح والعقل الفريد
لحميد بن احمد المحلى و سيرة الامام مؤيد بالله
- ۴۶- مجموع يحتوى على مجالس ابي الحسين احمد بن موسى
الطبرى والدعامة لابي طالب
- ۱۹) مكتبة السيد عبدالله الصعدى - ضحيان
مجموع رقم ۲۲ يحتوى على البساط و الافادة و غيرها من الكتب
- ۲۰) مكتبة آل الغالبى - ضحيان
- ۱- تفسير القرآن الكريم لعله للحاكم الجشمى
- ۲- شرح التحرير للقاضى زيد
- ۳- البستان لابن مظفر
- ۴- سفينة الحاكم الجشمى
- ۵- انوار الفصاحة و اسرار البراعة شرح نهج البلاغة لنظام الدين بن احمد
جيلى
- ۶- جواب الثمانية الامام عبدالله بن حمزه المنصور
- ۷- مجموع تفسير الامام الهادى والقاسم و اولادهما
- (۲۱) مكتبة الحسن بن محمد الفيضى - صعده
- ۱- البرهان لابي الفتح الديلمى
- (۲۲) مكتبة احمد على نور الدين
- ۱- كتاب انباء الزمن فى تاريخ اليمن ليحيى بن الحسين
- (۲۳) مكتبة السيد يحيى بن على الفارحى
- ۱- اساس البلاغة للزمخشري
فرغ منه سنة ۷۴۸ ق.
- ۲- سيرة الامام الهادى لمحمد بن سليمان الكوفى
- ۳- فضائل القرآن لعبد الله بن اسماعيل التجار (د ۷۴۶ ق)
- ۴- شرح التحرير لزيد بن محمد الكلارى
- (۲۴) مكتبة السيد يحيى بن محمد بن عباس الوجيه المتوكل
- ۱- الجامع الكافى فى جلدين
- ۲- تحفة ذوى الاشراف فى كشف غوامض الكشاف
ليحيى بن القاسم بن عمر العلوى الحسينى (د ۷۵۳ ق)
- ۳- ذخائر القربى
- ۴- مسند شمس الاخبار لعلى بن حميد القرشى (د ۶۳۵ ق)
- ۵- الكواكب النيرة على التذكرة الفاخرة لابن مظفر (د ۸۷۵ ق)
- ۶- الجواهر الفاخرة فى كشف غرائب التذكرة الفاخرة ليوسف بن
احمد بن عثمان الثلاثى (د ۸۳۲ ق)
- ۷- الغياصة الكاشفة لمعانى الخلاصة لابن حنش (د ۷۱۹ ق)
- ۸- هداية الافكار فى فقه الائمة الاطهار
لابراهيم بن محمد الوزير (د ۹۱۴ ق)
- ۹- الثمرات اليانعة والاحكام الواضحة القاطعة
ليوسف بن احمد عثمان الثلاثى (د ۸۳۲ ق) فى جلدين
- ۱۰- مجموع فيه البستان المثمر للياقوت و المرجان بجميع مسائل

- البيان لمحمد احمد المظفر الحمدي (د ۹۲۵ ق) و فيه غاية الافكار لابن المرتضى
۱۱. تعليق الافادة / نسخي قديم
- ۲۵) مكتبة السيد يحيى بن محمد بن عباس الوجيه
۱. تفسير الحاكم الجشمي
- ۲۶) مكتبة السيد عبدالسلام عباس الوجيه
۱. طبقات الزيديه لابراهيم ثلاثة اجزاء
۲. طبقات الزيديد الصغرى (المستطاب) ليحيى بن الحسين
۳. الامالي الاثنيونية فى فضائل آل البيت(ع) للمرشد بالله
۴. الجداول الصغرى لعبدالله الضيحيانى (د ۱۳۷۵ ق)
۵. الترجمان المفتاح لابن المظفر
۶. اللالى المضئبة، للشرفى
۷. كمامة الزهر و صدفة الدرر لعبدالمك الاشيبلى (د ۶۰۸ ق)
۸. تحفة الاسماع و الابصار بما فى السيرة المتوكلية من غرائب الاخبار لمطهر بن محمد الجرموزى
۹. الكاشف الصغير
۱۰. مطلع البلور فى جلدین
۱۱. المصابيح للحسنى
۱۲. الاعتبار و سلوة العارفين فى نسختين
۱۳. بغية المرید و انس الفريد
۱۴. الجواهر المضئبة
۱۵. سيرة المويّد بالله
۱۶. صلة الاخوان - سيرة الكينعى
۱۷. اللالى الدرية فى نقل معانى بعضى الايات الفخرية
۱۸. نفحات العنبر فى تراجم رجال القرن الثالث عشر فى ثلاثة اجزا
۱۹. العقد الثمين للامام المنصور
۲۰. شرح الازهار لعلها للشريفة دهماء بنت يحيى المرتضى
۲۱. مشجر السيد الصلاح بن الجلال
۲۲. مجموع كتب الامام الهادى
۲۳. مجموع الامام يحيى بن حمزة رقم ۴۳
- ۲۷) مكتبة السيد محمد بن محمد بن اسماعيل الكيسى
۱. طبق الحلوى و صحائف المن و السلوى فى التاريخ لعبد الله بن على الوزير
۲. حديقة الحكمة النبوية سنة ۶۸۳ ق.
۳. مجموع يحتوى كنزالحكماء و روضةالعلماء فى سيرة الامام المهدي احمد بن يحيى المرتضى لحسن بن احمد بن يحيى المرتضى
۴. مرآة الانتظار المنتزع من غاية الافكار لعبد الله بن محمد بن ابي القاسم التجري (د ۸۷۷ ق)
۵. مجموع رسائل الامام عبدالله بن حمزة، رسائله الى اشخاص كثيره
۶. مباحج الامة بمناهج الائمة للغزالي
۷. جلاء الابصار ۵۹ مجلس
۸. الكواكب الدرية فى النصوص على امامة خير البرية للسيد صلاح بن ابراهيم بن تاج الدين الهادى المتوفى سنة ۷۰۲ ق
۹. النجم الثاقب فى اشرف المناقب للحسن بن عمر بن حبيب (د ۷۷۹ ق)
۱۰. غايات الافكار لابن المرتضى
۱۱. الانوار المضئبة فى شرح الاخبار النبوية للامام يحيى بن حمزة
۱۲. الروضة و الغدير فى بيان ماتحتاج آليات الشرعية من التفسير لمحمد بن الهادى الحسين المتوفى سنة ۷۲۰ ق
- ۲۸) مكتبة السيد يحيى بن عباس عامر - صنعاء
۱. مجموع رقم «۱» فيه التصفية عن الاثام و معرفة الطيب و الخبيث من الكلام لمحمد بن الحسن الديلمى و غيره
۲. مجموع رقم «۲» فيه كتب لابن المرتضى الامام احمد بن يحيى
- ۲۹) مكتبة السيد يحيى بن محمد بن على بن اسماعيل المتوكل - صنعاء
۱. اصول الاحكام فى ثلاثة اجزاء
۲. انباء الزمن فى تاريخ اليمن
- ۳۰) مكتبة آل الضوء
۱. شفاء الاوام سنة ۷۵۶ ق
۲. التهذيب فى التفسير فى جلدین
- ۳۱) مكتبة محمد بن الحسن العجری - ضحيان
۱. انوار اليقين / القرن التاسع
۲. شرح التحرير
۳. المقنع فى اصول الفقه
- الامام الداعى يحيى بن المحسن بن محفوظ (د ۶۳۴ ق) سنة ۶۱۹ ق
۴. شرح الابانة / سنة ۷۰۲

- ۵- الوسائل العظمى للسيد يحيى بن المهدي الزيدي (د ۸۹۳ ق) في جلدین
- ۶- تصفية القلوب من درن الاوزار والذنوب للامام المؤيد يحيى بن حمزه
- ۷- التحفة العنبرية في المجتدين من ابناء خير البرية لابي علامه
- ۸- تيسير المطالب (امالي ابي طالب)
- ۹- شرح الاحكام لعلى بن بلال/ نسخ قديمي
- ۱۰- مجموع رقم «۵۵» فيه الاربعون العلوية في فضائل امير المؤمنين لمحمد بن عبدالله بن حمزة بن ابن النجم (د ۷۳۷ ق)
- ۱۱- التقريب المختص من التهذيب لمحمد بن ناجي بن مسعود الحملائي
- ۱۲- العقد النضيد المنتزع من شرح ابن ابي الحديد لعبد الله بن الهادي بن الامام يحيى بن حمزه
- يعود الى عهد المؤلف اوقريب من زمنه
- ۱۳- مجموع رقم «۶۹»
- فيه المهذب و فيه تلقيح الاليات في احكام السابقين و اهل الاحتساب و فيه زيد الادلة في معرفة الله للامام عبد الله بن حمزة
- ۱۴- ديوان الامام عبدالله بن حمزة
- ۱۵- التحفة العلوية في فضائل خير البرية
- ۱۶- مجموعه رقم «۷۶» فيه مسائل الاياضية مما سئل عنه الامام المهدي احمد بن يحيى المرتضى؟ و فيه جوابات مسائل وردت على الامام عبدالله بن حمزة
- ۱۷- مجموع فيه رسائل و كتب الامام زيد بن علي (ع) و فيه كتاب تنبيه و تذكرة لاهل الرشد و الاهتداء و ردّ و احتجاج على اصحاب الملك الاعلى و الاصول المخترعه الابتداء من اهل اللجاجة و العمى المتعلقين بالباع
- لسعيد بن بريه من علماء الزيدية المطرفين (و بعد سنة ۴۷۶ ق)
- ۳۲) مكتبة السيد عبدالرحمان بن عباس الوجيه
- ۱- المجتبي من السنن في جلد واحد نسخي قديم
- ۲- مجموع فيه تنبيه الاديب
- ۳۳) مكتبة آل الهاشمي
- ۱- البيان الشافي في تفسير القرآن كريم
- لابي محمد الشيخ عطية بن محي الدين النجراني (د ۶۶۵ ق)
- ۲- و فيه مجموع يحتوى على هداية الافكار الى معاني الازهار في فقه الاثمة الاطهار لصارم ابراهيم بن محمد الوزير
- و فيه تنقيح الانتظار الموصل الى فهم هداية الافكار في فقه الاثمة
- الاطهار لابراهيم بن محمد بن احمد بن عز الدين المؤيدى (د ۱۰۸۳ ق)
- ۳- جوهرة الاصول و تذكرة العقول لاحمد بن محمد بن الحسن بن محمد الرصاص (د ۶۵۶ ق)
- ۴- تحفة البررة في اجوبة المسائل العشرة
- لشرف بن مجد الملة المؤيد بن ابي الفتح بن يحيى بن غالب البغدادي المتوفى سنة ۶۱۶ ق
- ۵- مجموع حميدان
- ۶- جلاء الابصار، نسخ قديم
- ۷- مجموع فيه شرح الرسالة الناصحة في الدلائل الواضحة لعبد الله بن حمزه و رسالة في الجمع بين الصلوات للقاضي عبدالله بن زيد الغنسي (د ۶۶۷ ق) و فيه الرسالة المزلزلة لاعضاء المعتزلة للسيد حميدان
- ۸- مجموع فيه اليتيمة الموضحة لمعاني مصباح العلوم لحاتم بن منصور الحملائي (المتوفى سنة ۷۶۵ ق) و كفاية المتحفظ لابراهيم بن اسماعيل بن احمد بن عبدالله الطرابلسي المعروف بابن ابي الاجدابي (م نحو ۶۰۰ ق)
- ۹- مجموع فيه حلية القرآن في نكت احكام الزمان
- لل امام احمد بن الحسين بن احمد بن القاسم (مانكديم) المتوفى بعد سنة ۳۲۰ ق.
- و فيه مسألة للناصر الاطروش في الفرق بين المعصية الكبيرة و الصغيرة منقولة من كتاب الباهر في مذهب الناصر لابي القاسم البستي
- ۱۰- مجموع فيه حلية الابرار المصطفين الاخير للحاكم الجشمي
- ۱۱- مجموع فيه المنهاج في اصول الدين للزمخشري و فيه محجة الامان الى معرفة حجة الزمان للامام المطهر بن محمد بن سليمان (د ۸۷۹ ق) و فيه الرسالة الزاجرة لنوى الحجبي من الغلو في ائمة الهدى للحميد بن احمد المحلى
- ۱۲- ذرة القواص في احكام الخلاص للامام المطهر بن يحيى (د ۶۹۷ ق) ضمن مجموعة
- ۱۳- الرسالة الناصحة بالبراهين الواضحة و الاقويل لابن حابس ضمن مجموعة
- ۱۴- حليفة القرآن في نكت من احكام امام الزمان لاحمد بن الحسين بن احمد بن القاسم بن عبدالله الحرّازي بن القاسم بن احمد بن اسماعيل الملقب بابي البركات، ضمن مجموعة
- ۳۴) مكتبة السيد محمد بن عبدالعظيم الهادي
- ۱- مجموع يحتوى على تنبيه الغافلين للسيد حميدان
- ۲- مجموع يحتوى على رسائل للامام المؤيد بالله و التنبيه و الدلائل للامام القاسم بن علي العياني

- ۳ - النور الساطع فی الليل البهيم فی تفسير القرآن الکریم للامام
ابی الحسن علی بن محمد بن علی بن سلیمان بن القاسم بن ابراهیم
المتوفی نحو سنة ۵۰۰ ق
- ۴ - متشابه القرآن لركن الدين الطريثي
- ۵ - جملة شافية من براهين النبي و من مناقب امير المؤمنين (ع)
- ۶ - الازهار فيما جاء في امام الابرار و عترته الاخير لسليم بن سالم
المشيري بن ابي الهزاع بن سالم الزيدي الناصري (من علماء الزيدية في
الجيل و الديلم)
- ۷ - اليتيمة على الخلاصة
لعبد الله بن عبدالله الرصاص
- ۸ - الاحاطة في علم الكلام للموفق بالله، في جزئين
- ۹ - عمدة المسترشدين في اصول الدين لحميد بن احمد المحلى
- ۱۰ - شرح عيون المسائل للحاكم الجشمي
- ۱۱ - سفينة الحاكم
- ۱۲ - الكامل المنير للامام الحسن بن بدرالدين
- ۱۳ - كتاب في اصول الدين لركن الدين
- ۱۴ - النياصة شرح الخلاصة لعلمه لاحمد بن الحسن الرصاص
- ۱۵ - تعليق كتاب التحرير لمحمد بن احمد بن ابي الفوارس
- ۱۶ - مجموع في الاحاطة بمذهب السادة لابي جعفر الهوسمي (د
۴۵۵ ق) و العمدة في مذاهب الائمة في المباحث الفقهية و الاسرار
الشريعة ليحيى بن حمزه
- ۱۷ - اسرار الزيات لابي مضر شريح بن المؤيد
- ۱۸ - مجموع الشيخ علي خليل في الفقه في ۳ اجزاء
- ۱۹ - الزهور المضيئة المحصلة لمعاني اللمع الفضية من فقه الائمة
الزيدية لعلي بن يحيى الوشلي (د ۷۷۷ ق)
- ۲۰ - التعليق على الافادة للمؤيد، المؤلف (؟)
- ۲۱ - شرح الاحكام لعلي بن بلال
- ۲۲ - حدوث العالم للقاسم العياني ضمن مجموعة
- ۲۳ - مجموع يحتوي على رسائل للامام المهدي الحسين العياني و
ابيه القاسم :
- ۱) الفرق بين الافعال و الرد على المكفرة الضلال
۲) الولاء و البراء مما سال عنه محمد بن يقضان
۳) الادلة
۴) الاكفاء
۵) نقول من كتاب الرؤيا
۶) نقول من كتاب الرد على من انكر الوحي بعد خاتم النبيين
- ۷) نقول من كتاب التوفيق و التسديد
- ۸) نقول من كتاب السبيلين العقل و النفس
- ۹) نقول من كتاب تفسير الصلاة
- ۱۰) رسالة للحسين بن القاسم يشكو فيها اهل زمانه و اولاد المنصور
عليه السلام
- ۱۱) الرسالة الزاجرة للامة عن اساءة الظن بالائمة
- ۱۲) عهد من المهدي الحسين بن القاسم لبعض امرائه و كذلك
عهد آخر له
- ۱۳) جواب للمهدي الحسين بن القاسم العياني على الشيخ
محي الدين عطية بن محمد التجراني
- ۱۴) جواب للمهدي حسين بن القاسم العياني، سقط اوله
- ۱۵) نقول من جواب مسائل ابن معرف للامام المهدي الحسين بن
القاسم العياني
- ۱۶) التنبيه و الدلائل للمنصور العياني
- ۱۷) نقول من كلام الامام القاسم العياني من كتابه ذمّ الاهواء
- ۱۸) وصية للقاسم العياني و وصية اخرى له و وصية الى ولده جعفر
- ۱۹) فقرة من دعوة الامام القاسم بن علي العياني [
- ۲۴) مجموع فيه الاصول لمحمد المرتضى ابن الهادي
- ۲۵) مجموع فيه الوسيط المفيد الجامع بين الايضاح و المقدم الفريد
لحميد بن احمد المحلى و فيه سيرة الحسين بن علي الفخري
- ۲۶) مجموع فيه حقائق المعرفة لاحمد بن سليمان و الافادة، فقه
للمؤيد بالله / لابي القاسم بن تال
- ابن مقاله، مقدمه كتاب در دست انتشار مؤلف اين سطور با عنوان
«روابط فرهنگي ايران و يمن در قرون ميانه» است كه در بهار ۱۳۸۱ به
چاپ خواهد رسيد، انشاء الله.

